

Nüüd kõik svingima!

Tekst Riina Luik
Fotod Mihkel Maripuu

Svingikultuur on palju enam kui pelgalt svingtants ja hea muusika ning svingijate kogukond pole koduks mitte ainult tantsufännidele, vaid ka kirglikele džässisõpradele, ajaloo- ja moehuvilistele. Sving on taas moes!

Kas oleksite eelnevat sissejuhatust lugemata osanud leida ühise nimetaja, mis võiks siduda näiteks andmetöötajat, majandusspetsialisti, automaalarit ja raadioajakirjanikku? Tõsi, esimese mõttena võib ehteestlaslikult välja pakkuda laulukoori ja kohe seejärel rahvatantsurühma. Praegusel juhul on asi märksa põnevam – neid eri vanuses ja erineval elualal töötavaid inimesi seob sving ning «Oige ja vasemba» asemel lennutavad eesti mehed oma mummulistes seelikutes tüdrukuid lae alla niisuguse kire ja meisterlikkusega, et kõrvaltvaatajad lausa ahhetavad.

Eestis tegutseb paarisajaliikmeline svingijate kogukond ja kes kordki nende üritustele on sattunud, lõpetab suurema tõenäosusega peagi ka ise tantsutrennis.

Tüdrukud möödunud sajandist

Oksana Kustova, üks Tallinn Swing Dance Society eestvedajaid, on tulnud Rock Cafes toimuvale svingiõhtule tavapärase töökohustustest tuleneva range kostüümi asemel õrnas valges pluusikeses ja roosas seelikus, juustes kollane lilleõis. Partnerite käevangus või käest kinni voorib klubi uksest sisse-välja arvutul hulgal teisigi mummuliste, lilleliste või ruuduliste seelikutega neidiseid ja daame, jalas madalad kingad või tennised, naiseliku soengu krooniks pealaele klambritega kuhjatud vallatu kihar ning näpuotsas elegantne ridikül. Kui siia satub eelneva ettevalmistuseta isik, jääks talle ilmselt mulje, et on sattunud mingile stiilipeole. Tegelikult svingiõhtud seda ongi, kuid promeneerimine on kogu eesootava tantsusõuga võrreldes vaid tühi-tähi.

Euroopat viimastel aastatel tabanud svingivaimustus saab elava kinnituse siinsamas Sossi mäel politsei- ja piirivalveorkestri bigbändi saatel. Seda ei juhtu iga päev, et laval on suur orkester, samuti on siin ruumi oma tantsusamme teha palju rohkem kui kesklinna klubides. Nii nagu mujal, ei ühenda svingijaid ka Eestis pelgalt tantsimine, vaid ka palju muud – armastus muusika, ajaloo, moe ja kõige laiemas mõttes huvi selle kauge ajastu vastu. Svingist vaimustunuid leiab iga eluala inimeste seast ja igas vanuses. Kuigi sving pole kunagi päris varjurusmas olnud, ütleb Oksana, et siiski pole alati sellega tegelejad Eestis nii nähtaval ja aktiivsed olnud kui nüüd. Kogukonna Facebooki lehel on peaaegu 250 sõpra ning see on igati soliidne arv. Nagu õhtu jooksul svingijatega juttu ajades selgus, on nende tee tantsuharrastuseni

olnud väga erinev, kuid ühes on nad kõik sama meelt: sving on lahe ja annab meelelt positiivset energiat.

Sving. Sving? Sving!

Sving on tõtt-õelda üks raskemini defineeritavaid muusikastiile ning selle täpse määramisega jääb häta isegi suur Ameerika džässientsüklopeedia. Svingi peetakse džässmuusikas üheks enam kirglike vaidlusi esile kutsunud terminiks ning kui legendaarsel džässtrompetistil Cootie Williamsil paluti seda kord määratleda, vastanud ta: «Defineerida svingi?! Ma parem pistan rinda Einsteini relatiivsusteooriaga!» Svingi kuningaks tituleeritud Benny Goodman on nimetanud svingi «vabaks kõneluseks muusikas» ning tema kaasaegne, mitmekülgne muusik ja tromboonimängija Tommy Dorsey pidas svingi «ühtaegu magusaks ja tuliseks muusikaks, mis on oma loomingulise kontseptsiooni poolest piisavalt laiapõhjaline, et vastu võtta kõik väljakutsed, mida homme tuua võib». *Boogie-woogie* pianist Maurice Rocco aga pöörutas konkreetselt ja lühidalt, et «vaideld selle üle, mis sving on või mida ta teps mitte pole, pole midagi muud kui võimalus avaldada oma isikliku arvamust, sest kategoriseerida on svingi võimatu».

Ükskõik kuidas ka svingi ei defineerita, on see Ameerika lõunaosariikide mustanahaliste seas sündinud muusikastiil ajaproovile kenasti vastu pidanud, ja veelgi enam – sving on tegemas just nüüd oma uut võidukäiku ning klubisid, kus taas svingi tantsitakse, tekib Euroopas nagu seeni pärast vihma. Tallinna aktiivseimad tantsijad on koondunud Tallinn Swing Dance Society lehele, aga lehe sõprade seas on tantsijaid ka mujalt Eestist ja maailmast. Tantsukoole, kus heal tasemel svingtantsu õpetatakse, on nii Tallinnas kui Tartus, aeg-ajalt korraldatakse tantsukursusi teisteski Eesti linnades.

Kunagi ammu Ameerikas ...

Svingi juured ulatuvad möödunud sajandi 20ndate New Orleansi mustanahaliste muusikute n-õ esimese džässipõlvkonnani, kes hakkasid esimestena viljelema omalaadset, kontrapunkti põhimõttel (kaks või enam eraldi arenevat meloodiat moodustavad ühe kooskõlastatud terviku) esitatavat muusikat. Sellest tunduvalt peenekoelisema ja mahedama svingi sünd jääb varastesse 30ndatesse, mil paljud džässansamblid võtsid selle

omaks ja hakkasid seda muusikat esitama valgete tantsusaalides. Kuigi osa ajaloolasi dateerib swingi sünniajaks 1931. aasta, mil Chick Webbi bigbänd Harlemi linnaosas esimest korda üles astus, takistas toonane majandussurutis, mis tühendas ööklubid ja tantsulokaalid, swingi jõudmise massidesse. Samuti ei olnud swing oma n-ö päritolust hoolimata Ameerika mustanahaliste seas kuigi populaarne, vaid vaimustas valdavalt valgenahalisi tantsuentusiaste* (kommentaari allpool). Seetõttu peetaksegi laiema leviku ja populaarsuse aluseks mõnevõrra hilisemat aega ehk aastat 1935, mil Palomari Ballroomis astus üles Benny Goodmani bigbänd. Just sellest muusikaõhtust alates

võivad rääkida swingivaimustuse tekkest. Swingmuusika esitajateks saidki bigbändid, mille klassikalisse koosseisu kuuluvad siiani klarnetid, saksofonid, trompetid, tromboonid, klaver, kontrabass ja trummid ning laiendatud koosseisudesse ka klahvpillid, viiulid, akustilised ja elektrikitarrid. Enamasti on bigbändis juhtiv sooloinstrumentalist, kuid nii ühe ja sama kui ka erinevate lugude ajal saavad bändist esile kerkida eri mängijad ning esitada oma improviseeritud virtuosse solo, dueti või koguni mängida triona. 40ndatel lisandusid bigbändide juurde ka lauljad. Muusikute tehniline meisterlikkus ja improvisatsioonilisus kroonituna esitajate isikliku karismaga muutsid swingorkestrite esinemised üliemotsionaalseks, nauditavaks ja ainukordseks. Just tänu bigbändidele ja nende karismaatilistele eestvedajatele, suurepärasele arranžeerijatele ja soolomängijatele, nagu Benny Goodman, Count Basie, Louis Armstrong, Artie Shaw, Duke Ellington, Nat «King» Cole, Bing Crosby, Glenn Miller jt saavutas swing kiiresti tohutu populaarsuse. Sellega koos sündis ka uus tantsustiil – swingtants koos

paljude alaliikidega. Tantsusaalid sõna otseses mõttes võnkusid swingirütmis. Kuid muusika ebataoline rütm, pehmete ja romantiliste keelpillide puudumine orkestris ning laulutekstide teatud karedus ja humoorikus ei tekitanud siiski kohe kõigis ühesugust vaimustust. Swingmuusikale ei omistatud esialgu akadeemilistes muusikaringkondades mingit kunstilist väärtust ja seda peeti lihtsalt võimaluseks valgetele «mustanahaliste muusika» plaatide müügi toel rikastuda. Kui džäss aktsepteerisid ka n-ö tõsised heliloojad, siis «pöörases swingis» nägid nad eelkõige kunstilist mandumist ja järeleandmist kergele meelelahutusele. Kriitikast hoolimata levis swingipisik nagu katk mööda Ameerikat ning sünnitas aina uusi bigbände või kujundasid olemasolevad orkestrid oma senise repertuaari ja stiili ümber. Tähtis roll swingi populariseerimisel oli ka raadiojaamade massilisel levikul.

Kui 20ndaid kutsuti Ameerikas džässiajastuks, siis ajavahemikku 1935–1945 swingiajastuks. Swingorkestrite juures said tuule tiibadesse silmapaistvad instrumentalistid ja särava soolokarjääriga muusikataevasse tõusnud tähed, nagu Ella Fitzgerald, Billie Holiday, Frank Sinatra jpt. Swing inspireeris paljusid muusikuid ka teistes muusikažanrites.

Tüdrukud lendavad seelikute sahalal

Swingmuusika iseloomulik joon on tugevalt rütmipõhine muusika, mille teeb eriliseks rõhulise noodi asetamine rõhutule taktiosale ehk *swing time rhythm*, mille iseloomustusest *swing feel* (kiikumise-õõtsumise tunne) tuleneb ka swingmuusika ja hiljem selle järgi tantsitavate swingtantsude üldnimi. Swingmuusika ja -tantsud võivad olla nii aeglased kui ka väga kiired. Swingtantsude alla kuulub mitmeid tantse, näiteks lindy hop, erine-

vad *shag'id*, *charleston*, *balboa* (millel on omakorda eriversioonid), *jive*, *hand dancing*, *east coast swing* jt. Kõige tuntum ja tänini tantsituim on *lindy hop* – tants, mis sündis swingiajastu hiilgeaegadel 1920. aastate lõpus New Yorgis. Omapärane ja tempokas segu mitmest juba varem tuntud tantsust, vallutas see peagi mitte ainult Ameerika, vaid levis kiiresti üle maailma. Euroopa vallutas kuum swing pärast II maailmasõda, 50ndatel.

Lindy hop on eelkõige tuntud oma akrobaatiliste elementide nn õhusammude (*airsteps*) poolest, kus tüdrukud-poisid «lendavad». Üheks *lindy hop*'i eeliseks võrreldes teiste tantsudega on suurepärase sobivus sotsiaalseks tantsuks ning ka see, et seda saab tantsida mitmes tempos, sõltumata vanusest ja füüsilisest vormist. *Lindy hop*'i teeb populaarseks ka asjaolu, et seda saavad tantsida koos kõik huvilised, olenemata oskuste tasemest. Kuigi *lindy hop*'is on nii kinniseid kui ka lahtiseid tantsuvõtteid, on partnerid pidevalt füüsilises kontaktis ning tantsupaaril on oma «tööülesanded» väga täpselt ära jagatud: üks on juhtija ja teine järgija. *Lindy hop*'i õppima asumisel ongi üks võtmeküsimus mitte niivõrd sammude õppimine (mis on samuti oluline), kuivõrd juhtimise ja järgimise tehnika äraõppimine. Partnerite vahel tekib tõepoolest justkui «tantsuline vestlus», kus mõlemad räägivad üht keelt ja kogevad sarnaseid emotsioone, pannes seejuures mängu kogu oma tehnilise meisterlikkuse. Just see teineteise tunnetamine ja koostöö annab nii tantsijatele endile kui ka pealtvaatajatele suure naudingut.

Unistus Tallinna swingiööst

«Ma unistasin kogu aeg, et saaks ometi ka Eestis mitte ainult tantsutundides käia, vaid ka sotsiaalselt tantsida ja arendada klubilist tegevust,» meenutab Oksana aega üksteist aastat tagasi, mil Eestis swingtantsu küll juba õpetati, kuid millega polnud justkui midagi peale hakata, sest selliseid tantsukohti lihtsalt ei olnud. Oksana ütleb, et neile vähestele huvilistele oli suur kergendus, kui Tallinnas avati restoran Chicago 1933 ja seal hakkasid regulaarselt esinema swingbändid. «Tasapisi tuli selliseid kohti juurde ning alustasin kõige elementaarsemast: saatsin iga kuu regulaarselt oma sõpradele laiali klubide mängukavad ja kutsusin neid tantsima. Algul oli meid väga vähe, tantsijaid võis ühe käe sõrmedel kokku lugeda, siis aga järjest rohkem – tekkis väike sõpruskond ning meie vastu hakati juba huvi tundma, et mis tants see on ja kes me oleme.» Nüüdseks koondab Tallinn Swing Dance Society Facebooki leht ligi 250 inimest ja probleem on pigem see, kuidas kõik huvilised väikesesse klubisse ära mahutada. Tavapäraselt saavad swingijad kokku Chicago 1933-s, Clazzis, Kochi Aitades ning tantsivad selliste bändide saatel nagu Swing Club, Belleville jt. Koostöös muusikutega valmis sel suvel tantsulustist pakatav video, mis saavutas rahvusvahelisel Jazz Dance Film Fest võistlusel USAs kolmanda koha.

Pärast edukat koostööd politsei- ja piirivalveorkestri bigbändiga, mil tähistati avaliku tantsuõhtuga lauljatar Airi Allvee juubelit, otsustati reserveerida swingiõhtuks terve Rock Cafe. Suurt swingipidu rahva seas jälginud orkestri mänedžer Eerika Kurm oli seda positiivsest energiast kantud pidu vaadates kindel, et koostöö swingitantsijatega jätkub ka tulevikus: «Usun sellesse seda enam, et bigbändi tellimine on ka klubile kallis ja elitaarne lõbu ning avalikud tantsuõhtud on kõige parem võimalus head ja tasemel swingmuusikat kuulata ning tantsu nautida. Ja ega sellist muusikat kusagil Eestis niisama elavas ettekandes kuulata polegi võimalik. Just swingitantsijad on see publik, kellele meie muusika ideaalselt sobib, meil on ühised huvid ja üks asi ajada.»

«Meil on suured unistused,» õhkab Oksana jutu lõpetuseks. «Unistame näiteks sellest, mida nägime swingifestivali ajal Vilniuses – neli päeva olid meistrikklassid ja igal õhtul elava muusika saatel hommikuni kestvad swingipeod Vilniuse erinevates ööklubides. Kunagi tahaksime ka Tallinnas selliste swingiöödeni jõuda.»

Jääme ootama!

Artikli valmimisel on kasutatud Tallinn Swing Dance Society Facebooki lehel: <http://www.facebook.com/TallinnSwingDanceSociety> olevat infot.

Kui swingikultuur ja swingtants sind tõsiselt huvitab, leiad täpsemat infot ka blogist: <http://tamme.planet.ee/>